

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

ויי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת קדושים

גיליון מס' 184 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין פים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

שפלות והכנעה - תנאי לידידות אמת

וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ כְּמוֹךָ (יט, יח)

שלמה המלך ע"ה אומר (משלי כו, יט): "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם".

והקשה האדמו"ר ה"שור שלום" מבבלזא וצ"ל: למה נקט דוקא מים, והלא דמות משתקפת לא רק במים, אלא גם במראה. למה לא אמר שלמה המלך: 'כמראה הפנים לפנים כן לב האדם לאדם'? ואם תאמר שבימי שלמה עוד לא הייתה מראה - זה אינו, שהלא עוד בימי הקמת המשכן במדבר היו "מראות הצבאות".

ומבאר: כשאדם עומד מול מראה, הוא רואה רק את מעלותיו ומחשיב את עצמו לאדם בעל מעלה, וזה גורם לו שלא ישפיל ולא יכניע את עצמו כלפי חברו. באופן זה, לא יכולה להיות אהבה אמיתית בינו ובין

חברו. אבל כשאדם רואה את עצמו במים, מקרה הוא להשפיל קומתו תחלה. נמצא שיראה עצמו מתוך השפלה והכנעה, ואז כשישפיל את עצמו נגד חברו - יראה את החסרונות שלו ואת מעלותיו של חברו.

באופן זה, תשלם האהבה בינו ובין חברו. וזהו שאמר הכתוב: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", כמו שבמים באה הראיה על ידי שפלות, כן מקרחה לבוא האהבה והידידות על ידי שפלות שמשפיל את עצמו לחברו.

על פי זה הוא מבאר גם את דברי המדרש על הפסוק: "וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ כְּמוֹךָ" - "את הטפל לרעה". פרוש: האותיות הטפלות ל"רעה", כלומר הבאות אחריהן, הן: "שפל". על ידי הרגשת השפלות נתן להגיע ל"וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ כְּמוֹךָ".

(רבי אריה יודלביץ' שליט"א - נאה דורש ויקרא)

הרב יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל

הוֹי דִין אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת

בְּצִדְקַת תְּשׁוּבָה עֲמִיתָהּ (יט, טו)

כתב רש"י בפרושו השני: "הוֹי דִין אֶת חֲבֵרָה לְכַף זְכוּת". לא תמיד קל לדון את השני לְכַף זְכוּת. לפעמים ה"עֵינִים רואות בברור" שהלה חוטא, וצריכה להפעיל הרבה דמיון כדי לדון אותו לְכַף זְכוּת. אף על פי כן, התורה מצוה אותנו להפעיל את כח הדמיון ולמצא את כף הזכות שנתן להשתמש בה כלפי השני.

האדמו"ר מגור אמר בבדיחותא, שמה שכתוב "לדון לְכַף זְכוּת" איז הכוונה לְכַף שאוכלים אתה מרק, אלא לְכַף הנעלים שמשתמשים בה כדי להכניס את הרגל לנעל. כשהמזב דחוק, והרגל לא כל כך נכנסת לנעל, משתמשים בכף נעלים. בעזרתה עושים קוּעֵצ' קטן כאן, קוּעֵצ' קטן שם, והכל בא על מקומו בשלום. הרגל בתוך הנעל... גם במצוה לדון לְכַף זְכוּת צריכה לדעת לתמרון עד שבסופו של דבר מוצאים את כף הזכות... (רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש ויקרא)

כָּל יְהוּדֵי יִכּוֹל לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ

קְדוּשִׁים תִּהְיוּ (יט, ב)

על פסוק זה ישנה קשיה עצומה: אם התביעה הייתה רק מאדם שיש לו קשר לקדושה, היה מקום לצפות ממנו שיהיה קדוש, אף כיצד הקב"ה תובע מעם ישראל בכללותו להיות קדושים, הלא מצויים ביניהם גם פרחחים ורשעים שאינם שוכים כלל לקדושה, והמקסימום שאפשר לצפות מהם הוא שייעשו פחות עברות?

אומר ה"אור החיים" הקדוש: כאן באה התורה להשמיע לנו יסוד נפלא: כל יהודי, ולא משנה באיזו דרגה רוחנית הוא נמצא - יכול להיות קדוש!

כיצד זה יתכן? בהקשר לכך כדאי להביא ספור מדהים: בחור נכנס אל הסטייפלר ואמר: "כבוד הרב, אני חושב מחשבות אסורות כל הזמן, לא מצליח להתגבר על היצר הרע, ונכשל שוב ושוב בעברות. אני אפס מאפס ולא שווה כלום!"

"אמר לי", פנה אליו הסטייפלר ברכות. "האם הייתה פעם אחת בה הצלחת להתגבר על היצר הרע?" "אמנם כן", אמר הבחור. "הצלחתי לגבר על היצר הרע

יותר מפעם אחת, אף ברב הפעמים נצחתי ונפלתי". כששמע זאת הסטייפלר, גם ממקומו כשהוא אינו חס על כוחותיו שהתמעטו מחמת זקנה, הלה אל ארון הספרים, והוציא ממנו את מסכת סנהדרין. הוא דפדף עד שהגיע לדה לא ע"ב ואז קרא בקול את דברי הגמרא: "שלחו ליה למר עוקבא: לדויו ליה כבר בתיה שלם". חכמי ארץ ישראל שלחו למר עוקבא, שהיה אב בית דין בכבל, שאלה הלכתית, ובמקום לכנות אותו בתארים הרווחים בימנו: ראש כל בני הגולה, המאור הגדול, הפטיש החזק וכדומה, כתבו לו תאר חדש: "לדויו ליה כבר בתיה" - למי שעזר פניו קורן כמשה רבנו שגדלתו בתיה בת פרעה.

מקשה רש"י: איזה מין תאר זה, שמפניו קורן אור כמשה רבנו?

מביא רש"י בשם מדרש אנדה, שמר עוקבא נקרא כך על שם מעשה שהיה: פעם אחת התאוה מר עוקבא לאשת איש רחמנא ליצלו, אף היא לא הסכימה לעברה. מרב החשק עלה חלי בלב, והוא נפל למשכב. לימים ירדה אותה אשה מנכסיה והיתה צריכה הלואה דחופה, והיחיד שהיה יכול לתת לה הלואה היה מר עוקבא. באה האשה למר עוקבא ובקשה את ההלואה, והוא הסכים לתת לה את ההלואה בתנאי שתשמע לו

את ידה לקחת את התבה שבה היה משה רבנו - זכתה לזכיות כה רבות: היא נקראה אם משה, נשאה לכלב בן יפנה, כמו שנאמר (דברי הימים א ד, יח): "ואלה בני בתיה בת פרעה אשר לקח מרד", ופרש רש"י: "אשר לקח מרד - כלב הוא מרד, שמרד בעצת מרגלים". ובנוסף מביא הזוהר הקדוש (חלק ג דף קסז) שיש היכל בגן עדן שבו היא מלמדת תורה את כל נשות ישראל. וכל זאת מדוע? משום שפעם אחת כבשה את יצרה! הסטייפלר דפק על הסטנדרט ופנה אל הבחור: "מר עוקבא זכה לאור קדוש שנראה בכל בכל רק מפני שכבש פעם אחת את יצרו, ואלו אתה כבשת את יצרה כבר כמה פעמים. אם כן, כיצד אתה אומר שאינה שונה מאומה?"

זה שאומר הקב"ה למשה: "דבר אל כל עדת בני ישראל, ואמרת אליהם - קדשים תהיו". גם לרשע תגיד: "קדשים תהיו", משום שכל אחד מישראל יכול לעלות מעלה מעלה במעלות הקדושה, ללא כל שום חלוק!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש ויקרא)

לעברה. מחסר בררה התרצתה לו האשה וכמעט שחטא עמה, אך באותו גגע הוא כבש את יצרו ושלח אותה לשלום. לאחר מכן הוא התרפא, וכשהיה יוצא לשוק היה גר דולק בראשו מן השמים, ועל שם כן הוא כנה "רבי נתן צוציטא". לפיכך כתבו לו חכמים את התאר הזה, על שם הגר שהיה דולק על ראשו. לפי זה מובן מדוע כנו אותו "כבן בתיה" ולא אמרו שהוא דומה למשה רבנו, משום שבתיה גדלה בבית פרעה הרשע הגדול ביותר בעולם, שאמר (שמות ה, ב) "מי ה' אשר אשמע בקלו". ואם פרעה היה רשע, מסתבר שאשתו הייתה מרשעת כמותו, שהרי אמרו חז"ל (סוטה ב ע"א): "אין מזוגין לו לאדם אשה אלא לפי מעשיו". מלבד זאת, מצרים עצמה הייתה אות וסמל למקום מקלקל ומשחת, עד שכשהתורה מזהירה כיצד לא להתנהג, היא אומרת (ויקרא יח, ג): "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו".

על פי דרך הטבע, לא היה לבתיה כל סכוי לצאת צדיקה, אך כיון שפעם אחת מרדה בצווי אביה (שמות א, כב): "כל הבן היולד היאורה תשליכהו", והושיטה

בדרך רבותנו

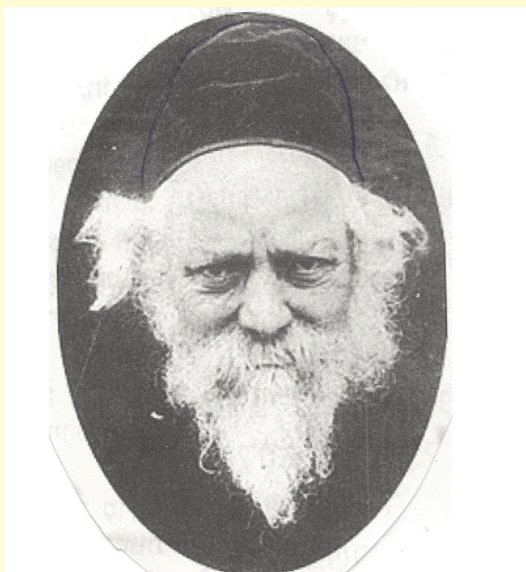
ואהבת לרעה כמוה (יט, יח)

הגאון רבי ברוך בער זצ"ל היה אומר: "כשאבוא לשמים לא יהיה לי מה להשיב על השאלה למה מגיע לי גן עדן. אמנם, יש דבר אחד שאני חושב שפגינו מגיע לי: כל אימת שאני רואה יהודי, תוף ומיד בוא לראשי מחשבה: 'ברכות יחולו על ראשו'.

על זה יכול להיות שיהיה לי גן עדן".

רבי ברוך בער הגדול! ראיתם פעם תמונה שלו? רואים עליו שבוערת בו אהבת תורה ויראת שמים. כל היום מחו היה עסוק בתורה ברמה הגבוהה ביותר. והאדם הגדול הזה לא יודע לענות למה יהיה לו גן עדן, אלא רק משום שקיים מצות "ואהבת לרעה כמוה!"

ה"חפץ חיים" זצ"ל כותב בספרו "אהבת חסד" (פרק שנים-עשר): "ומאד צריה להזהר שלא יחסר לו מדת החסד אפלו יום אחד מימי חייו, כמו שצריה איש

הגאון רבי ברוך בער זצ"ל

הישראלי להזהר לענין קביעת עתים לתורה בכל יום".

עוד ספר לי: "בעודי עדין בחור בלישיבה, ברוך אצלי על בחור מסים לצרף שדוה. השדוה היה כבר בשלבים מתקדמים, ממש לפני סגירה, ומסרתי אינפורמציה על הבחור. כונתי, בדברים שאמרתי, היתה לטובה, אך משום מה דברי לא הובנו נכון, והשדוה ירד. "הייתי עצוב מאד, שבור ורצוץ. הלכתי לרבי חיים. נכנסתי לבית והרבנית אמרה לי שאי אפשר להפריע לו. התחננתי אליה: 'תעשי לי טובה! תכניסי לו את הפתק הזה', וכתבתי את כל מה שקרה. "השעה היתה אחת-עשרה בבקר, והרבנית אמרה לי שבשעה שתיים-עשרה וחצי הוא מסים, ויעזב בפתק. עברו רק כמה דקות, רבי חיים ירד במדרגות, ושאל את הרבנית: 'מי השאיר את הפתק הזה?' והרבנית הצביעה עלי, שעדין הייתי שם. "רבי חיים הושיב אותי על המטה, הניח ידו על כתפי כאלו הוא חבר שלי... ואמר לי: 'באמת צריה להזהר מאד כשמדברים, אבל לפעמים לא שמים כל כה לב וזה מה שקורה. אתה לא אשם, ובעזרת ה' היתה לו שדוה טוב'. כה במשך כמה דקות, לא הסיר את ידו, ונחם אותי. הוא פשוט החזיק אותי!" נחתום בספור נוסף, מעין הפתיחה עם הגאון רבי ברוך בער: היתה כלה יתומה שבמשך כל חתנתה לא הצליחו

לא יעבר יום בלי תורה ובלי חסד ליהודי!
 ספר לי רבי יעקב ברונפמן: כשגמרו הרב שה וצ"ל היה בגיל תשעים ושתים, ספרו לו שיש ילד יתום בן שש שלא מצליחים לשמחו בשום דרך שהיא. הוא מסתובב כל היום עם הפרצוף באדמה, ושאלו אותו האם הוא יכול לעשות משהו בענין?
 הרב שה בקש שיביאו את הילד אליו. הרב שה היה מאד מפרסם וגם ילד קטן שכזה שמע עליו, והוא התרגש מאד למשמע ההזמנה.
 כשהילד נכנס, שאל אותו הרב שה: "יש לך אופנים?"
 "כן", השיב הילד.
 "חדשים או ישנים?" הוסיף הרב שה ושאל.
 "חדשים".
 "באיזה צבע?"
 "אדם".
 "ואו!" התפעל הרב שה, "אופנים אדמים חדשים – זה צריה להיות משהו משהו... אכפת לך אם אני ארכב עליהם?"
 "בשמחה!" השיב הילד.
 הביאו את האופנים. מישהו החזיק מצד אחד, ומישהו בצד השני, והרב שה ישב על האופנים...
 הילד יש תמונה שהרב שה נוסע על האופנים שלו, ונגמרה לו כל העצבות...

לְשִׁמַח אוֹתָהּ. רָקְדוּ לָהּ, שָׂרוּ לָהּ, שׁוֹם דְּבַר לֹא עֹזֵר. היא המשיכה לשבת כמו בתשעה באב. הביאו בדיחן - והכלה יושבת וראשה חפוי.
רבי ברוך בער, שהשתתף בהתנה, ראה את המצב, והחליט לעשות מעשה. הוא עלה על שלחן והתחיל לרקוד. אלא שגם זה לא עזר. הכלה נותרה בפנים

חתומות. ואז רבי ברוך בער עשה תנועה משנה ומצחיקה, והכלה פרצה סוף סוף בצחוק. היא קמה מהשלחן ויצאה לרקוד עם חברותיה.
רבי ברוך בער בנה את עצמו, העקר להרגיש את השני, לשמח כלה יתומה.
(מדברי רבי שלמה לוינשטיין שליט"א)

בְּדֶרֶךְ הַמַּדּוֹת

כחו של עידוד עצמי

קדשים תהיו כי קדוש אני (יט, ב)

על פסוק זה מביאים חז"ל (ויקרא רבה כד, ג) מעשה נפלא המלמד אותנו יסוד גדול בעבודת הבורא: מעשה באבא יוסי איש ציטור שהיה יושב ושונה על פתח מעין. נגלתה אליו רוח אחת שהיתה מצויה שם ואמרה לו: אתם יודעים כמה שנים אני נמצא כאן, ואתם וגשיכם באים וחוזרים למעין בבקר ובערב, ומעולם לא הזקתי אתכם? וכעת תדעו שהגיעה לכאן רוח רעה המזיקה את הבריות, והיא רוצה לגרש אותי ולרשת את מקומי. אמר לה: ומה נעשה? אמרה לו: צא והתרחק בבני העיר ואמר להם: כל מי שיש לו 'פס', שהוא כלי המיעד לחפירת האשפה, או מגרפה - שיצאו אל המעין מחר עם זריחת החמה, ויסתכלו על המים, וכשיראו שהמים מתערבבים, יקישו בכלי הברזל שבידיהם ויאמרו "דידן נצח" [שלנו מנצח].

ולא ילכו מכאן עד שיראו חררת דם על פני המים. רבי יוסי עשה כדברי הרוח, ובני העיר לא זזו מן המעין עד שיראו חררת דם על פניו, וידעו שהרוח הרעה נצחה. מסים המדרש: "והרי דברים קל וחומר, ומה אם הרוחות שלא נבראו לשום סיוע [שבדרך כלל אינם צריכים סיוע מבני האדם] צריכין סיוע [בקשו סיוע מבני האדם] - אנו שנבראנו לסייע [בני האדם שנבראו חלשים בטבעם וצריכים סיוע זה מזה ועזרה משמים] על אחת כמה וכמה. הוי (תהלים כ, ג) 'ישלח עזרה מקדש'". אם הרוחות צריכים סיוע ללהם בהם, כל שכן שאנו שנבראנו לסייע - צריכים שה' ישלח לנו עזרה מקדש.

מה פונת המדרש? באיזה סיוע מדובר?

מובא בגמרא (סנהדרין קב ע"א) שיש משג של ברית כרותה לשפתים, וכפי שכתוב בנביא (מלכים ב, יח), שבעת שיהוא התמנה למלך לאחר תקופת אחאב,

לרעהו ולאחיו האדם יאמר חזק, אלא גם לו עצמו.
לפי זה נתן לפרש כה גם את הפסוק (שיר השירים ב, יד)
"הראיני את מראיה השמיעני את קולך". אומר הקב"ה
לאדם: "הראיני את מראיה" – אם אתה באמת צדיק,
הראה לי את פניה. ומה אם אינה צדיקה? "השמיעני
את קולך" - לכל הפחות תשמיע קול ותאמר שאאתה
חפץ להיות צדיק!

יהודי שהיה ממנה על הנקיון בבית הרב וואזנר זצ"ל,
הבחין יום אחד במחברת ישנה נושנה שעליה נכתב
התאר הבא: 'שמואל הלוי וואזנר, אב בית דין לודז'
הוא התפלא מאד על התאר, שכן הרב וואזנר לא כהן
מעולם כאב בית דין בעיר לודז', ואף לא התגורר בה.
באחד הימים, הוא שאל על כך את הרב וואזנר עצמו,
ושמע מפיו את פתרון החידה:

בעת שנכנס לשיבת 'חכמי לונדון' היה הרב וואזנר
צעיר ביותר, ובני השיבה היו גדולים בתורה, שלא
לדבר על צות הרמי"ם שכל אחד מהם היה גדול ממש.
כדי לעודד את רוחו ולשאף לגדולות, הוא החליט
לחתם על כל דף חדושי תורה שלו את שמו בצורה
התאר 'אב בית דין לודז', שהיתה באותם ימים עיר
ואם בישראל, ומאתים אלף יהודים התגוררו בתחומה.
העידוד היומיומי פעל את פעלתו, ולבסוף הוא פסק
הלכות ליהודים רבים יותר מיהודי לודז'!

**כל אדם יכול בכל עת לרומם את עצמו ולזכות.
עליו רק לעודד את עצמו שוב ושוב ולומר בפיו
דברי עידוד וחזק, ובכרית פרותה לשפתים שדבריו
לא ישובו ריקם ויפעלו את פעלתם!
(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א – נאה דורש ויקרא)**

הוא הכרית את נביאי הבעל בערמה ומשה אותם
למלכות באמרו: "אחאב עבד את הבעל מעט, יהוא
יעבדנו הרבה". למרות שכונתו היתה לטובה ולבו
היה שלם עם הקב"ה, הצורה שבה דבר הביאה לכה
שבסוף ימיו עבד עבודה זרה.

בדומה לכה כותב ה"חזון איש" זצ"ל (בבא בתרא ב
ע"ב), שכשם שאדם יכול להזיק לחברו במבט עיניו,
כה יש כח בדבור להביא על האדם את מה שהוא
מוציא מפיו.

אומר רבי שלמה קלוזנר זצ"ל: אם במדת פרענות כה
היא ההנהגה משמים - במדה טובה על אחת כמה וכמה!
לפיקה צריך האדם לעודד את עצמו על בסיס יומיומי,
ולחזור ולומר: "אתה טוב! אתה קדוש! אתה מתמיד!"
זוהי כונת הפסוק "קדשים תהיו כי קדוש אני". אמר
הקב"ה למשה: אמר לבני ישראל שכל אחד מהם
יאמר לעצמו - בודאי אהיה קדוש! בודאי אהיה
צדיק! מדוע? "כי קדוש אני" – הקב"ה שהוא קדוש,

ישלח לי את עזרתו כדי שאוכל להתקדש!
כשיאמר לעצמו כה וישתדל לקבל בדרך זהו,
הדבורים יפעלו עליו פעלה נפלאה.

ההוכחה לכה היא מהמעשה המפלא המובא במקור,
שממנו רואים שהנצחון על הרוח הרעה לא הגיע
באמצעות כח פיזי, אלא דוקא באמצעות דברי העידוד
והחזק שקבלה הרוח הטובה מאנשי המקום.

ובאמת דבר זה נכון בכל מלחמה. כח הלחימה אינו
מרכיב רק מכלי נשק, אלא גם מרוח התקנה וההתחזקות
של החילים בעת הקרב, כמו שנאמר (ישעיהו מא,
ו): "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק", ולא רק

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" בחיבי הארץ